

saa store Lettelser ved Forrentningen af deres Ejendomme, nu ikke kan klare sig, saa forekommer det mig rigtigt nok, at en saadan Tilstand snarere peger i Retning af, at hele dette Arbejde midlertidig maa standses; thi jeg tror dog ikke, vi kan gaa videre og anvende endnu flere Penge paa at yde Tilskud og give billige Laan, end det er sket ved disse Love; ærede Medlemmer af alle Partier vil sikkert indrømme, at vi er gaaet saa vidt som aldrig før, og at vi nu snarere maa tage op til Overvejelse, om det Tidspunkt ikke er kommet, da vi midlertidig maa standse.

Om et Øjeblik skal jeg sige min Mening om, hvorvidt dette Tidspunkt er inde; men her ønsker jeg gerne at sige, at der er jo ogsaa en anden Side af hele dette Spørgsmaal om at yde Driftslaan særlig til Husmænd, der er blevet sat i Gang med saa store Laan, saa store Tilskud, saa store Lempelser. Og det er den, at vi ikke maa glemme, at der ogsaa findes andre Husmænd, andre Jordbrugere her i Landet. Der er ca. 120 000 Husmænd, som har sat sig selv i Gang, og som aldrig har modtaget nogen som helst Hjælp eller Støtte. Nu kan man sige, at de er blevet sat i Gang før Krigen, i Tider, da man kunde komme i Gang, medens de, der her er Tale om, har maattet begynde under meget vanskelige Forhold. Men jeg maa da gøre opmærksom paa, at disse 120 000 Husmandsbrug ogsaa skifter Ejere, de skifter Ejere ganske normalt. Jeg er ikke i Stand til at sige hvor ofte, det kan undersøges nærmere, jeg har ingen Tal ved Haanden; men mange af dem har skiftet Ejere i de sidste Aar, og sikkert er det, at de mange Husmænd, som har købt saadanne Brug i de sidste Aar, nu sidder og kæmper med meget store økonomiske Vanskeligheder. Og det, som gælder Husmændene, gælder ogsaa Gaardmændene, det gælder Landmænd af alle Kategorier. Hvis Staten havde Raad til det, hvis den havde saa mange Penge i Kassen, at den kunde give sig til at beskytte private, der nu kæmper en haard Kamp med økonomiske Vanskeligheder, hvis Statskassen kunde yde Laan eller Tilskud til Driften af saadanne Landbrug, saa skylder vi ogsaa at tage alle de andre med.

Jeg ser ikke, vi er berettiget til at sige, at da Staten nu en Gang har givet disse Folk store Laan og Tilskud for at komme i Gang, skal den ogsaa blive ved med at give dem Tilskud, saa at vi langt ud i Fremtiden faar en privilegeret Klasse af Husmænd. Jeg tror ikke, vi er tjent

med at faa en saadan Klassesdeling af Husmændene. Man maa huske paa, at hvad Staten her yder, hvad enten det er Tilskud eller Laan, er til syvende og sidst noget, som Skatteyderne skal bære, og blandt disse Skatteydere er ogsaa de mange Tusinde Husmænd, som aldrig har faaet Hjælp, og som i dette Øjeblik ogsaa kæmper en haard økonomisk Kamp. Derfor tror jeg ikke, at den Vej, her anbefales, er farbar.

Det ærede Medlem Hr. Olufson er saa tilbøjelig til at sige — jeg har hørt det før, og jeg tror ogsaa, det blev sagt i Dag —, at Loven af 6. Maj 1921 indeholder en forfejlet Lovgivning. Det kan jeg ikke give det ærede Medlem Ret i. Formaalet med denne Lov var ikke at uddele Gaver til enkelte Borgere i Samfundet, at enkelte unge Landmænd skulde have en særlig Hjælp, men Formaalet var, og det vil vist anerkendes fra alle Sider, at tilvejebringe et større Antal af nye Brug. Og disse Brug er blevet tilvejebragt. Om saa de Landmænd, der er gaaet ind til dem efter deres eget frie Valg og under deres eget Ansvar, kan klare sig eller ikke, maa for dem som for andre Landmænd være et Spørgsmaal, som de af bedste Evne selv maa søge at løse. Lovgivningen er ikke forfejlet; enkelte af disse Brug er maaske ikke saa gode, som de burde være, men i Virkeligheden er der oprettet mange gode Brug efter denne Lov, og de bestaar i Fremtiden og kan ikke nedlægges. For saa vidt er Formaalet altsaa naaet.

Saa vil jeg da slutte med at sige, naar man nu hævder, at det er umuligt for disse Husmænd at klare sig, at det er sikkert i høj Grad vanskeligt for dem, og der kan ogsaa være dem, der er kommet ind i saadanne Vanskeligheder, at de ikke kan klare dem; der er for øvrigt de Tilfælde, hvor man paa Forhaand kunde have forudsagt Resultatet, hvis man rigtig havde undersøgt den Kapital, de paagældende gik ind med, eller deres Evner og Duellighed som Landmænd. Men det er ikke første Gang, vi har haft en saadan Henvendelse. Jeg husker, at vi for et Par Aar siden havde en Henvendelse fra Husmændene paa Egholm; de var alle 38 enige om, at de ikke kunde klare sig, men saa vidt jeg ved, klarer de sig endnu, det gaar endnu derude. Og jeg er sikker paa, at hvis den Opfattelse blev almindelig blandt Husmændene af alle Kategorier Landet over, at man kunde faa Laan af Staten, naar man ikke kunde klare sig, er det menneskeligt, at alle, der sad under trykkede Kaar, vilde